1.2. СУДОВА ПРАКТИКА

СУДОВА ПРАКТИКА. АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПРИЗНАЧИВ КОМПЛЕКСУ СУДОВУ ПОЖЕЖНО-ТЕХНІЧНУ ТА ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНУ ЕКСПЕРТИЗУ ДЛЯ ПРАВИЛЬНОГО ВИРІШЕННЯ СПРАВИ[1]

Рівненський апеляційний суд

Реферат. Справа про відшкодування шкоди від пожежі, яка фактично знищила житловий будинок позивачки, показує, як апеляційний суд виправляє прогалини в доказуванні, допущені на першій інстанції. Місцевий суд стягнув матеріальну шкоду з ПрАТ «Рівненобленерго», і товариство подало апеляційну скаргу, а разом із нею клопотання про призначення комплексної судової пожежно-технічної та електротехнічної експертизи, щоб установити місце виникнення пожежі та її безпосередню причину. Представник позивачки заперечував, посилаючись на акт про пожежу, складений працівниками ДСНС у Рівненській області: ймовірною причиною в ньому названо коротке замикання струмонесучих елементів електричного лічильника, власником якого є відповідач; лічильник установили працівники товариства у 2018 році і відтоді жодного разу не оглядали й не перевіряли. Рівненський апеляційний суд 14 листопада 2024 року у справі № 569/19561/22 (провадження № 22-ц/4815/951/24) клопотання задовольнив. Колегія виходила з принципів змагальності та диспозитивності, норм ч. 1, 2 ст. 1166 Цивільного кодексу України, за якими особа, що завдала шкоди, звільняється від її відшкодування, якщо доведе відсутність своєї вини, та ч. 1 ст. 103 ЦПК України, що передбачає призначення експертизи, коли для з'ясування обставин потрібні спеціальні знання не у сфері права, а сторони не подали висновків експертів із цих питань. Суд зауважив, що акт ДСНС вказує лише ймовірну причину, рішення не може ґрунтуватися на припущеннях, а відповідно до ст. 78 ЦПК України обставини, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими. Ще однією підставою стало те, що суд першої інстанції не роз'яснив сторонам їхніх процесуальних прав, обов'язків і наслідків вчинення чи невчинення процесуальних дій. Провадження зупинено до отримання результатів експертизи. Для судових експертів і юристів справа демонструє межі доказового значення актів про пожежу та роль комплексної пожежно-технічної й електротехнічної експертизи у спорах про відповідальність енергетичної компанії.

Ключові слова: відшкодування шкоди від пожежі, комплексна судова експертиза, пожежно-технічна експертиза, електротехнічна експертиза, причина пожежі, акт про пожежу, ст. 103 ЦПК України, ст. 1166 ЦК України, Рівненський апеляційний суд.

Court Practice: The Court of Appeal Ordered a Complex Forensic Fire-Technical and Electrical Engineering Examination for the Correct Resolution of the Case

Rivnenskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Claims for damage caused by fires often turn on the cause of ignition, which a court cannot establish without specialised knowledge. The material reports a decision of the Rivne Court of Appeal of 14 November 2024 in case No. 569/19561/22 (proceedings No. 22-ts/4815/951/24). A local court had ordered the energy company PrJSC Rivneoblenergo to compensate the owner of a house practically destroyed by fire. On appeal, the company asked the court to order a complex forensic fire-tech-

nical and electrical engineering examination to determine where the fire started and what directly caused it. The claimant's representative objected, relying on a report by the State Emergency Service that named a short circuit in the live parts of an electricity meter, owned and installed by the company in 2018 and never inspected since, as the probable cause. The panel granted the request. It referred to the adversarial and dispositive principles of civil procedure, to Article 1166 of the Civil Code of Ukraine, which releases the tortfeasor from liability if it proves the absence of fault, and to Article 103(1) of the Civil Procedure Code, which allows an expert examination where specialised non-legal knowledge is needed and the parties have not submitted expert opinions on the same issues. The court noted that the fire report indicated only a probable cause, that a judgment cannot rest on assumptions and that, under Article 78 of the Code, facts requiring specific means of proof cannot be established by other means. It also found that the trial court had failed to explain the parties' procedural rights and duties. The proceedings were stayed pending the examination. The case shows experts and lawyers the limited evidential value of fire reports and the role of complex expert examination in disputes over an energy company's liability.

Keywords: fire damage compensation, complex forensic examination, fire-technical examination, electrical engineering examination, cause of fire, fire report, Civil Procedure Code of Ukraine, Civil Code of Ukraine, Rivne Court of Appeal.

Першоджерело: *Постанова Рівненського апеляційного суду від 14.11.2024 у справі № 569/19561/22 (провадження № 22-ц/4815/951/24). Реферат оприлюднено в журналі 20.11.2024.*

References

1. Rivnenskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Apeliatsiinyi sud pryznachyv kompleksu sudovu pozhezhno-tekhnichnu ta elektrotekhnichnu ekspertyzu dlia pravylnoho vyrishennia spravy [Court Practice: The Court of Appeal Ordered a Complex Forensic Fire-Technical and Electrical Engineering Examination for the Correct Resolution of the Case] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 6 (54). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/13862-sudova-praktika-apelyacijnij-sud-priznachiv-kompleksu-sudovu-pozhezhno-tehnichnu-ta-elektro-tehnichnu-ekspertizu-dlya-pravilnogo-virishennya-spravi (onovlena versiia vid 20.11.2024). [in Ukrainian].